

Postanowienie z dnia 22 kwietnia 2002 r.

I PZ 21/02

Sędzia, który uczestniczył w wydaniu wyroku zaskarżonego kasacją nie jest wyłączony ze składu sądu drugiej instancji orzekającego o odrzuceniu kasacji z powodu jej niedopuszczalności (art. 393⁵ k.p.c.).

Przewodniczący SSN Herbert Szurgacz, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 kwietnia 2002 r. sprawy z powództwa Ewy O. przeciwko Zakładowi Budynków Miejskich Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B. o odprawę emerytalną, na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 2 stycznia 2002 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy w Chorzowie-Sąd Pracy wyrokiem z 16 stycznia 2001 r. oddalił powództwo Ewy O. przeciwko Zakładowi Budynków Miejskich Spółce z o.o. w B. o odprawę emerytalną. Powódka domagała się z tego tytułu zasądzenia na jej rzecz kwoty „około 7.000 zł”. Sąd Rejonowy ustalił, że gdyby powódka nabyła prawo do odprawy emerytalnej (spełniła przesłanki warunkujące przyznanie jej tego prawa), wówczas przysługiwałaby jej z tego tytułu kwota 7.367,36 zł.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z 27 czerwca 2001 r. zmienił zaskarżony przez powódkę apelacją wyrok Sądu Pracy i zasądził na jej rzecz od strony pozwanej kwotę 7.367,36 zł z ustawowymi odsetkami.

Kasację od powyższego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając go w całości. Jako podstawę kasacji wskazała naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 92¹ § 1 k.p. Skarżąca wniosła o „uchylenie zaskarżonego

wyroku w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy (art. 393¹⁵ k.p.c.)”. Wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczono w kasacji na kwotę 7.367,36 zł.

Postanowieniem z 2 stycznia 2002 r. Sąd Okręgowy odrzucił kasację na podstawie art. 393⁵ k.p.c. w związku z art. 392¹ § 1 k.p.c. jako niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych.

W zażaleniu na powyższe postanowienie strona pozwana, wnosząc o jego uchylenie, powołała się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 1997 r., III CZ 82/97 (niepublikowane), zgodnie z którym określenie wartości przedmiotu sporu następuje według sumy właściwej w chwili wniesienia pozwu i ta kwota jest miarodajna dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego. Zdaniem skarżącej, skoro powódka wniosła pozew do Sądu Pracy 1 czerwca 2000 r., kiedy wartość zaskarżenia kasacyjnego wynosiła 5.000 zł, to ta kwota powinna wyznaczać dopuszczalność kasacji, a stanowisko zajęte przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu jest niesłuszne. Ponadto skarżąca podniosła, że zaskarżone postanowienie zostało wydane z naruszeniem art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., ponieważ w składzie orzekającym o odrzuceniu kasacji brała udział sędzia, która rozpoznawała apelację powódki i brała udział w wydaniu wyroku, który został następnie zaskarżony kasacją. Zdaniem strony pozwanej, sędzia ta „winna być wyłączona przy rozpatrywaniu zasadności kasacji, albowiem kasacja jest środkiem odwoławczym od orzeczenia, w którego wydaniu brała ona udział”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne. Ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554) dodano do Kodeksu przepis art. 392¹ § 1, zgodnie z którym kasacja nie przysługuje w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Zgodnie z treścią art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. nowelizującej Kodeks postępowania cywilnego, do złożenia i rozpoznania środków zaskarżenia od orzeczeń wydanych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to - *a contrario* - że do złożenia i rozpoznania środków zaskarżenia od orzeczeń wydanych po dniu wejścia w życie tej ustawy - czyli po dniu 1 lipca 2000

r. - stosuje się przepisy nowe, w tym dodany art. 392¹ § 1. W przedmiotowej sprawie zaskarżony kasacją wyrok został wydany 27 czerwca 2001 r., a wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, o wartości tej decyduje bowiem zasądzona na rzecz powódki przez Sąd drugiej instancji w postępowaniu apelacyjnym oraz wskazana w kasacji kwota 7.367,36 zł. W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że kasacja strony pozwanej jest niedopuszczalna ze względu na treść art. 392¹ § 1 k.p.c., w brzmieniu obowiązujący od dnia 1 lipca 2000 r., w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. nowelizującej Kodeks postępowania cywilnego.

Przepis art. 5 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. zawiera normę kolizyjną i reguluje zagadnienia międzyczasowe związane z wejściem w życie zmienionych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Według przepisu art. 5 ust. 1, w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie tej ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o właściwości sądów i postępowaniach odrębnych, natomiast według przepisu art. 5 ust. 2, do złożenia i rozpoznania środków zaskarżenia od orzeczeń wydanych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Ustawodawca, nie naruszając ogólnej zasady natychmiastowego działania uchwalonych przepisów proceduralnych, przewidział dwa, stosunkowo niewielkie odstępstwa od niej na rzecz zasady stadialności. Mówiąc inaczej, w sprawach wszczętych przed dniem 1 lipca 2000 r. stosuje się - poczynając od tej daty - w zasadzie przepisy nowe, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości sądów i postępowań odrębnych, które do czasu zakończenia postępowania w danej instancji stosuje się według brzmienia dotychczasowego. Drugi wyjątek dotyczy złożenia i rozpoznania środków zaskarżenia. Przepisy regulujące te zagadnienia stosuje się - w brzmieniu dotychczasowym - do środków zaskarżenia od orzeczeń wydanych przed dniem 1 lipca 2000 r., przy czym chodzi tutaj o środki odwoławcze przysługujące od konkretnych orzeczeń wydanych w danej sytuacji procesowej przed dniem wejścia w życie tej ustawy, a nie w ogóle o wszelkie środki zaskarżenia przysługujące w danej sprawie. Strona pozwana złożyła kasację od wyroku Sądu Okręgowego wydanego po dniu 1 lipca 2000 r. Oznacza to, że do postępowania kasacyjnego - w tym do oceny dopuszczalności kasacji ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia - stosuje się przepisy nowe, w brzmieniu ustalonej ustawą nowelizującą Kodeks postępowania cywilnego. Bezpośrednie zastosowanie ma zatem również art. 392¹ § 1 k.p.c., wprowadzający przedmiotowe ograniczenia kasacji w sprawach w nim wymienionych, a jego treść jest bezwzględnie obowiązują-

ca. W tej sytuacji powoływanie się na jakiegokolwiek inne okoliczności - na przykład na to, że sprawa została wszczęta (pozew został wniesiony) pod rządami przepisów sprzed nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, które przewidywały dopuszczalność kasacji w sprawach o świadczenie, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia nie była niższa od pięciu tysięcy złotych - nie ma doniosłości prawnej. Istotny jest jedynie fakt, że wyrok Sądu Okręgowego został wydany 27 czerwca 2001 r. Data wydania tego wyroku decyduje bowiem o tym, że do złożenia i rozpoznania kasacji strony pozwanej mają zastosowanie przepisy w brzmieniu po nowelizacji z dnia 24 maja 2000 r., w tym przepis art. 392¹ § 1 k.p.c. Przywołane w uzasadnieniu zażalenia postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 1997 r., III CZ 82/97, jest nieadekwatne do sytuacji procesowej, która podlegała ocenie przy decydowaniu o dopuszczalności kasacji. Nikt nie kwestionował w rozpoznawanej sprawie, że wartość przedmiotu zaskarżenia w chwili wnoszenia kasacji wynosiła tyle samo co wartość przedmiotu sporu w chwili wniesienia pozwu. Zmiana przepisów o dopuszczalności kasacji ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, która nastąpiła w toku postępowania, spowodowała, że sprawa, która potencjalnie była sprawą kasacyjną w chwili wniesienia pozwu przestała nią być w chwili wniesienia kasacji.

Kasacja podlegałaby odrzuceniu także z innej przyczyny, a mianowicie z tego powodu, że strona pozwana nie przedstawiła w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 393 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), co stanowi nieusuwalny brak formalny tego środka odwoławczego, w zakresie jego elementów konstrukcyjnych, sprawiający, że kasacja podlega odrzuceniu *a limine* bez wzywania do jego usunięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 listopada 2000 r. II CKN 1385/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 51, z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52, z dnia 21 marca 2000 r., II CKN 711/00, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 151, z dnia 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002 nr 2, poz. 22).

Bezzasadny jest zarzut naruszenia przy wydawaniu zaskarżonego postanowienia art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. Przepis ten stanowi, że sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia. Odrzucenie przez sąd drugiej instancji kasacji na podstawie art. 393⁵ k.p.c. ze względu na jej niedopuszczalność nie jest równoznaczne z jej rozpoznaniem w znaczeniu, o jakim stanowi art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. Dotyczy on jedynie sytuacji, gdy w składzie rozpoznającym kasację w Sądzie Najwyższym miałby się

znaleźć sędziego, który brał udział w wydaniu zaskarżonego wyroku w instancji niższej, czyli w sądzie apelacyjnym. Z taką sytuacją nie mamy jednak do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Odrzucenie kasacji ze względu na jej niedopuszczalność na podstawie art. 393⁵ k.p.c. nie ma też nic wspólnego z rozpatrywaniem jej zasadności, jak próbuje się sugerować w zażaleniu. Jest to jedynie formalny skutek badania dopuszczalności kasacji w szerokim tego słowa znaczeniu, w szczególności, co do tego, czy została wniesiona przez uprawniony podmiot i w stosunku do orzeczenia, które może być zaskarżone kasacją, czy został zachowany termin do jej wniesienia, czy spełnione zostały wymagania formalne skargi kasacyjnej. W tym formalnym badaniu dopuszczalności kasacji może wziąć udział sędzia, który brał udział w składzie sądu wydającego wyrok zaskarżony kasacją.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 385 w związku z art. 397 § 2 oraz art. 393¹⁹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====